Redacţiunea. Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 140. — Braşov, Vinerĭ, 23 Iunie (5 Iulie) — 1895.

Nou abonament
la
GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1895 st. v.

se deschide nou abonament la care invităm pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe şése lunĭ	6 fl.
pe trei lunĭ	3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe un an	40 francĭ
pe şése lunĭ	20 „
pe trei lunĭ	10 „

Abonamente la numerele cu data de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe şése lunĭ	1 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe un an	8 francĭ
pe şése lunĭ	4 „

Abonarea se póte face mai uşor prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Retragerea lui Plener.

Braşov, 22 Iunie v. 1895

Din Viena sosesce scirea, că Dr. Plener, fostul ministru de finance, şi-a depus alaltă-erĭ mandatul de deputat.

Retragerea lui Plener a produs firesce mare sensaţiă în cameră, de óre-ce nu se póte nega însemnătatea ei fatală pentru partida liberală germană, a căreia şef a fost el de un şir lung de anĭ, tocmai acuma, când se cerea ca partida sĕ-şi ralieze forţele, luând posiţiă faţă cu noua stare de lucrurĭ, destul de gravă şi încurcată.

Tóte încercările aderenţilor sĕi de a-l face sĕ renunţe la intenţiunea sa, au rĕmas zadarnice. Se vede, că Plener s'a săturat de-a mai face politică militantă cu aşa puţine şanse de succes ca până acuma.

Dér şi cei-l'alţĭ corifei ai partidei centraliste germane, ca Dr. Suess şi contele Khuenburg, au făcut declaraţiunĭ, din care se póte conchide, că s'au obosit şi s'au convins de sterilitatea activităţii lor politice.

Acésta însĕ însémnă pentru liberalii germanĭ, carĭ în timpul din urmă au pierdut şi aşa fórte mult din prestigiul şi influenţa lor ca partid de guvernament, un adevĕrat desastru intern, înaugurarea succesivei discompunerĭ a partidei lor.

Este dér fórte justificată îngrijirea, ce a cuprins pe membrii partidei în urma pasului lui Plener, care este viu discutat de tótă pressa austriacă.

Noi vedem în retragerea conducĕtorului partidei germane centraliste un semn, că s'a convins şi el, că cu sistemul de luptă de până acuma nu mai merge, că trebue sĕ se facă o nouă grupare de partid, sĕ se formeze o nouă coaliţiune, care sĕ fiă capabilă de a stabili un guvern parlamentar durabil în Austria. Şi póte că prevĕdênd acésta radicală schimbare, Plener nu mai vrea sĕ ia rĕspunderea, nesimţindu-se capabil de a renunţa, fiă şi numai în parte, la vederile sale politice de până acuma.

Şi care sĕ fiă acea viitóre grupare, din care sĕ iésă noua situaţiă, ce trebue sĕ fiă dorită de orĭ-ce om de stat austriac conscienţios?

La acésta întrebare este greu, fórte greu rĕspunsul. Cine scie ce va mai eşi încă în cele din urmă din chaosul de interese şi nisuinţe contrare, ce'l presentă adĭ parlamentul austriac?

Dér póte că nu vom remâné departe de adevĕr, décă vom susţiné, că şi în cercurile competente a străbătut convingerea, căreia i-a dat espresiune alaltăerĭ un deputat din camera vienesă, că numai printr'o împăcare a Germanilor cu Cehii se póte crea o coaliţiune trainică, care sĕ fiă în stare a da o adevĕrată partidă de guvernament în Austria.

Cei dela cârmă vĕd acésta, dér ce fac şi ce vor face?

Aicĭ e problema cea grea, şi décă Plener prin retragerea sa, a credut că va uşura, fiă şi numai întru cât-va, eventuala ei resolvare, atuncĭ a lucrat ca un adevĕrat bărbat de stat austriac.

CRONICA POLITICĂ.

— 22 Iunie.

In cercurile politice din Viena a produs mare sensaţiă **retragerea lui Plener de pe arena politică.** La sfêrşitul şedinţei de alaltăerĭ a parlamentului austriac, s'a cetit scrisórea lui *Plener*, adresată preşedintelui, în care îi face cunoscut, că-şĭ depune mandatul, ca representant al camerei comerciale şi industriale din Eger. In scrisórea acésta se dice: „Formarea unei coaliţiunĭ din partidele moderate, a întêmpinat fiasco. Fiind-că eu m'am luptat din tóte puterile în ultimii doi anĭ pentru realisarea acestei idei politice, şi fiind-că încercările acestea s'au zădărnicit, aflu de consult a *mĕ retrage din viaţa parlamentară*, din care care causă îmĭ depun mandatul". Plener a representat numita cameră, din 1873 începênd până acum. In timpul din urmă el a fost şi ministru de finanţe şi şef al partidei stângei germane unite, care scim, că a eşit din coaliţiune în urma conflictului în cestiunea gimnasiului din Cilli. *Plener* era încarnat duşman al Cehilor şi a tuturor naţionalităţilor negermane din Austria, faţă de carĭ nu era nicĭ c'un percent mai bun, decât şoviniştii ungurĭ din guvernele ungurescĭ faţă cu naţionalităţile nemaghiare. Ungurilor le pare rèu de retragerea lui Plener, căcĭ au pierdut un bun prietin şi consoţ în nedreptăţirea şi prigonirea naţionalităţilor din monarchiă.

O telegramă din Constantipol dice că păşirea pretensivă a **Bulgariei** faţă de **Pórta,** a făcut rea impresiune chiar şi asupra acelor representanţĭ diplomaticĭ, carĭ au o deosebită simpatiă faţă cu Bulgaria. Guvernul otoman a aflat ocasiune de a face atent pe cabinetul bulgar la marginile până unde póte merge Bulgaria faţă cu Sultanul suzeran.

*

Din Sofia se telegrafiézā, că **autorităţile turcescĭ** au confiscat tóte năile şi barcele de pe rîul Varda, ca astfel sĕ pótă împiedeca legătura insurgenţilor de pe ambele malurĭ. Insurgenţii s'au refugiat în Babula Planina, unde au loc de convenire.

*

O scire telegrafică din Belgrad spune, că **guvernul sêrbesc** a trimis pe comisarul din Serbia veche Brankovicĭ, şi pe doi oficerĭ de stat-major la Pristina şi Ueskueb, ca sĕ stabiléscă mĕsurĭ militare cu autorităţile şi comandele turcescĭ. „Male Novine" dice, că cercurile diplomatice din Belgrad iau în serios **cestiunea macedonénă** şi sunt convinse, că acésta va trebui discutată de un Congres internaţional.

*

„Corespondenţa Politică" află din Constantinopol, că **Pórta** ar fi informat în mod oficios pe ambasadorii celor trei puterĭ de intenţiunea ei de a adopta în esenţa sa proiectul de **reforme pentru Armenia,** cu singura reservă a numirei comisarului superior al acestei provincii, fără confirmarea puterilor.

*

Din Londra se telegrafiază, că **parlamentul engles se va disolva,** décă până Sâmbătă se vor sfêrşi desbaterile.

Dela comună.

Şedinta din 3 Iulie n. a representanţei oraşului Braşov.

Braşov, 4 Iulie.

Primarul substitut deschidênd şedinţa împărtăşesce, că direcţiunea drumului de fier din Cluşiu, la cererea comunei Braşov de a se modifica mersul tramvaiului, a rĕspuns negativ. Cursele spre Nou nu se pot

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Societatea femeilor române din anul 1815.

De *O. Lugoşianu.*

(Fine.)

Intêmplarea a făcut sĕ ne cadă în mână o broşură de 24 pagine întitulată: „Present de anul nou Domnilor şi Dómnelor, cetăţenĭ şi cetăţene de naţiune română din Pesta, oferit în séra de 31 Decembre 1819 de Petrovicĭ". Este o odă tipărită la Buda în tipografia Universităţii *).

Oda începe prin a aduce laude Românilor, carĭ au sciut sĕ se arate vitejĭ în tóte vremurile grele din trecut, şi-i îndémnă a fi recunoscĕtorĭ Impĕratului Francisc I, căcĭ dice autorul acestor versurĭ:

„Vedeţĭ cât de mare silinţă îşĭ dă, ca sĕ educe pe Român, sĕ-l formeze, sĕ-l înveţe şi sĕ-l facă a ajunge pe celelalte popoare din Imperiu, carĭ înfloresc prin sciinţe" *).

Arată după aceea, ce sacrificiŭ au făcut Românii din Pesta pentru a introduce sĕmînţa sciinţelor în şcólele lor şi a-şĭ cultiva limba **).

Broşura acésta ne aduce amĕnunte fórte însemnate asupra constituirii unui fond şcolar, din care sĕ se clădéscă şi sĕ se întreţie şcolĭ pentru Românĭ, Sêrbĭ şi Grecĭ; aicĭ vedem cum gândirea pentru cultivarea némului a început a stăpâni pe orĭ-ce Româncă cu dare de mână din Pesta, şi cum, cu un an înainte, trei-decĭ şi trei de femei de aci s'au constituit în societate *). Scopul societăţii, aflăm mai departe, era de a termina clădirea începută deja de Impĕratul Francisc I şi destinată pentru şcóla copiilor de ritul grecesc neunit; fiă-care dintre societare îşĭ lua sarcina de-a contribui în tot timpul vieţii, după puterile sale, pentru mărirea fondului şcolar, din care sĕ se întreţie şcóla, sĕ se plătéscă învĕţătorii şi sĕ se dea stipendii tinerilor, carĭ s'ar distinge la învĕţătură.

In nota dela finele broşurei reprodusă de autor din Ofner Zeitung Nr. 89/90 1817 găsim date şi mai precise cu privire la acéstă cestiune. Étă în resumat cuprinsul notei:

Progresele satisfăcĕtóre în tóte ramurile instrucţiunii făcute de tinerimea şcolară sub conducerea Inspectorului suprem şi Directorului şcólelor greco-orientale Uroş Nestorovicĭ, au atras atenţiunea naţionalităţilor respective, carĭ au început sĕ participe la sprijinirea şcólelor. Aşa, că tóte stările ritului gr. neunit, fără deosebire, se întreceau prin contribuţiunĭ de bună-voiă sĕ sporéscă fondul naţional şcolar. Aceste intenţiunĭ laudabile le-au împărtăşit şi femeile. Româncele din Pesta, însufleţite de dorinţa de a veni în ajutorul culturei, au format o societate şi s'au obligat, în puterea unui Statut, sĕ contribue fiă care anual cu o sumă anumită de banĭ.

Impĕratul, însciinţat despre acésta prin deputaţiunea administrativă a fondului şcolar, nu numai că încuviinţéză formarea societăţii, dér le adreséză cele mai marĭ laude prin acea deputaţiune. Membrele societăţii, puse în cunosciinţă despre acésta, fură pătrunse de o viă recunosciinţă şi, pe basa statutelor aprobate acum, procedară la alegerea unei Presidente. Se alese Elena Grabovszky, pentru meritele sale netăgăduite

*) Neujahrs-Geschenk den Herrn und Frauen Bürgern und Bürgerinnen walachischer Nation zu Pesth, am Abend des 31-ten December 1819 dargebracht vom Petrovitsch K. P—r. Ofen gedruckt mit Königl. ung. Universitätsschriften.

*) Seht, wie gross ist sein Bemühen,
Um den Wlachen zu erziehen,
Ihn zu bilden und zu lehren,

Zu Andern ihn zu bekehren,
Die im Reich der Völkarschaften
Blühen in den Wissenschaften.

**) Was der Pesther Wlache that,
Um der Wissenschaften Saat
In seine Schul einzuführen,

Und die Sprach' zu kultiviren,
Das urtheile jedermann,
Der die Sach' am besten kann.

*) Als neulich kaum vor einem Jahr
Der grosse Zweck enträthselt war,
Wozu man sucht Gelderquellen,
Um die Schulfonds zu bestellen
Durchdrang sogleich der Edelsinn
Jedwede Pesther Bömerinn.

Bewusst ist es ja überall,
Das drey und dreyssig an der Zahl
Ihrer sind, die sich gesellten,
Und einen Verein bestellten;
Zweifelst doch an dies Bereitung,
So sieh'in die Ofner Zeitung †).

†) Aicĭ se face alusiune la o dare de sémă apărută în Gazeta de Buda Nrii 89/90 1817, pe care autorul o publică în nota dela finele broşurei.

înmulţi, fiind-că nu are destule locomotive la disposiţiune.

Cu acéstă ocasiune d. C. Fabritius şi alţĭ vorbitorĭ au constatat, că fără de nicĭ o cerere direcţiunea a fost gata de a pune la disposiţia celor ce visitéză teatrul unguresc de aicĭ un tren dela Braşov la Săcele, care plécă în tótă ḑiua, când e representaţiă, nóptea după 10 óre de aicĭ, dér când e vorba de-o cerere a oraşului în interesul tuturor locuitorilor lui, rĕspunde, că nu póte face nimic.

Mai departe spune primarul, că în Scheiu unii făcĕtorĭ de rele au stricat fântânile publice şi apa a curs tótă nóptea din acuaduct. Din acest incident magistratul va adresa un Apel către poporaţiune.

Dr. Lurz interpeléză, cum vine de restaurateriul Erdelyi ocupă loc din promenadă fără a fi primit condiţiunea de a plăti 200 fl. taxă anuală? Primarul promite a rĕspunde în şedinţa proximă.

Ḑece membri fac propunerea de urgenţă, ca sĕ se înainteze o representaţiune la Ministeriul de justiţiă şi de agricultură pentru numirea unui al doilea jude de comasaţiă pe lângă cel actual, ca prin acésta procedura sĕ méargă mai repede. Se primesce. Urméză ordinea ḑilei.

Punct 1. Propunerea magistratului de a se controla socotelile cassei oraşului pro 1894 se primesce. Membrul C. Fabritius primesce la apelul primarului misiunea de a controla împreună cu un amploiat.

Punct. 2. Fiind resultatul unei licitaţiunĭ prin oferte nefavorabil, se decide preţuirea din nou a obiectelor de vêndut (morĭ şi alte obiecte din dominiu) spre care scop se alege o comisiune de esperţĭ.

Monument din incidentul mileniului.

La punct 3, o discusiune fórte lungă şi interesantă a provocat hârtia, prin care ministrul-preşedinte br. *Banffy* cere dela comună învoirea de a se pune în vêrful Têmpei unul din cele şépte monumente proiectate din incidentul serbării mileniului.

Dr. C. *Lurtz* ḑice, că dreptul de autonomiă comunală e un drept preţios, care trebue păstrat şi esercitat în mod conscienţios fără considerare cu cine avem de-a face. Constatând, că nicĭ în hărtia ministrului nicĭ altfel nu sĕ spune ce feliu de monument voiesce se ridice aicĭ comisia din Pesta, *propune amânarea dicisiunei* până când se vor da desluşirile necesare în privinţa acésta şi consiliul comunal va fi în stare sĕ cunóscă întreg planul monumentului. Căcĭ nu e indiferent pentru locuitorii Braşovului, *că ce* se va pune în vêrful Têmpei. Domnii din Pesta, după probele ce le-au dat şi le dau necurmat despre şovinismul lor, sunt în stare sĕ aşeḑe pe Têmpa şi statua lui Kossuth şi acésta de sigur nu s'ar uni cu sentimentul public al locuitorilor Ţĕrii Bârsei.

Dr. *A. Mureşianu* ḑice, că basată pe dreptul ei autonomic representanţa oraşului trebue sĕ spună franc, ministrului-preşedinte ceea ce vede şi simte. După cât scim, întregei serbărĭ a mileniului i-se dă un caracter esclusiv maghiar şi şi monumentelor din cestiune li-se atribue numai scopul de a glorifica rassa maghiară domnitóre. Aicĭ, în mijlocul unui ţinut, unde locuesc în mare preponderanţă Saşĭ şi Românĭ, nu este locul potrivit pentru ridicarea unui astfel de monument. Ḑiarele maghiare spun, că pe Têmpa s'a proiectat a-se aşeḑa chiar statua lui Arpad. Tot respectul de acéstă figură istorică, dér Arpad este numai eroul Maghiarilor, şi ce ar căuta statua lui în Ardél, unde el nicĭ n'a pus piciorul? Dér vor ḑice cei din comisia din Pesta, prin eternisarea lui Arpad pe vêrful Têmpei s'ar da espresiune părerii lor, că acest stat este cucerit de Maghiarĭ şi prin urmare un stat naţional maghiar. Tocmai aicĭ însĕ acéstă părere vine în conflict cu sentimentul public al Românilor şi Saşilor, carĭ vor sĕ păstreze statului caracterul sĕu firesc poliglot şi sunt conscii, că în cursul vécurilor ei au luptat alăturĭ cu Maghiarii pentru apĕrarea şi conservarea lui. Alta ar fi, décă s'ar ridica pe Têmpa un monument, care sĕ înfăţişeze conlucrarea şi apĕrarea comună a popórelor din Transilvania, arătând că la susţinerea statului au contribuit în mod însemnat şi naţiunea săséscă şi română. Dér tocmai contrariul se are în vedere cu monumentul proiectat. De aceea vorbitorul propune, ca comuna sĕ rĕspundă ministrului-preşedinte, că în împrejurările de faţă nu află consult a-i ceda locul cerut pentru ridicarea unui monument maghiar; ministrul, vrênd a-şĭ realisa dorinţa, sĕ-şĭ alégă o localitate mai potrivită, bună-óră în ţinuturile curat maghiare.

Advocatul Dr. *C. Schnell* nu consimte cu propunerile antevorbitorilor, nu le vede justificate. Mai bucuros ar vedé, décă s'ar primi fără modificare propunerea primăriei şi a comisiunei permanente, de a se ceda locul cerut în vêrful Têmpei, susţiindu-se dreptul de proprietate al comunei asupra solului. Dér în vederea, că planul monumentului nu e cunoscut, face propunerea mijlocitóre, de a se enuncia, că în principiu comuna se învoesce a ceda locul cerut pentru monument, însĕ rógă pe primăriă a cere o schiţă esactă a monumentului înainte de deciderea definitivă. Amânarea n'ar fi la loc cu atât mai vêrtos, că lucrările trebue sĕ se încépă neamânat.

Dr. *Zakarias* consimte cu antevorbitorul în cele mai multe, dér este pentru propunerea comisiunei permanente. Polemisând cu Dr. Lurtz şi cu Dr. Mureşianu, ḑice, că chiar de s'ar pune pe Têmpa statua lui Kossuth — ceea ce însĕ nu se scie — fiă-care cetăţén din Braşov trebue sĕ privéscă cu pietate la marele luptător al libertăţii, ér cât pentru conlucrarea Românilor şi a Saşilor la apĕrarea şi susţinerea statului, ce nu o négă, dice, că tocmai acésta ar trebui sĕ fiă pentru ei un imbold de a primi cu simpatiă monumentul proiectat în mijlocul lor. In fine vré sĕ arate, că serbarea mileniului nu ar urmări tendinţe esclusiviste maghiare.

Dr. *C. Lurtz* scie fórte bine, că vederile politice ale anetvorbitorului sunt diametral opuse şi că nu se vor puté înţelege nicĭ-odată. Ér cât pentru propunerea d-lui Schnell, nu-o póte primi, căcĭ dênsul nu póte adera *nicĭ în principiu* la cererea comisiunei din Pesta, căcĭ n'are încredere în ea şi în tendinţele ei. Nu e de loc sigur, că nu vor pune pe Têmpa pe Kossuth, orĭ pe Arpad. Alta ar fi décă s'ar ridica statua lui Arpad şi la drépta ar fi statua eroului Saşilor din Ţéra Bârsei, Mihail Weiss, ér la stânga o figură istorică renumită a Românilor. Dér atuncĭ şi inscripţia ar trebui sĕ fiă nu numai în limba maghiară, ci în tóte trei limbile, spre a simbolisa astfel unirea tuturor naţiunilor. Dênsul însĕ n'are încredere în tendinţele celor din Pesta şi de aceea este pentru amânare şi lămurire a lucrului înainte de a vota.

Au mai vorbit d. senator *Alcsius* în sensul propunerii magistratului, adv. *Schnell* şi Dr. *Mureşianu* pentru propunerile lor şi în fine din nou d. Dr. *Zakarias*.

După aceea s'a procedat la votare. Propunerea d-lui Lurtz, precum şi propunerea d-lui Mureşianu n'au întrunit maioritatea. *Propunerea d-lui adv. Schnell s'a votat în fine cu-o neînsemnată majoritate.*

*

P. 4. Primarul F. de Brennerberg cere a fi dispensat de facerea rapórtelor pe anii 1888—1894. Comuna decide însĕ contrar şi cere rapórte scurte şi netipărite.

P. 5. Biuroului pentru strĕinĭ sĕ votéză o subvenţiune anuală de 300 fl. pe 3 anĭ (1895—1897).

P. 6. Se primesce licuidarea preţului de cumpĕrare al locului dela capul uliţei negre în sumă de 14,213 fl. 94 cr.

Cu acésta şedinţa se încheie.

Din ciudăţeniile nouelor reforme.

Acum, că s'au rĕspândit în lume. ordinaţiunile referitóre la esecutarea nouĕlor reforme bisericescĭ-politice, nu va fi de prisos a scóte la ivélă câteva ciudăţenii, ce cuprind ele.

Şi anume: Órele oficióse sunt indicate minunat. Fiind-că conducĕtorii de matricule sunt de obiceiu persóne, carĭ împlinesc şi alte funcţiunĭ, precum: notarĭ, solgăbirĕi, primarĭ etc., ordinaţiunea ministerială ḑice, că órele oficióse ale nouĕi lor funcţiunĭ se estind pe întreg periodului ḑilei, adecă 24 óre. Ei, în sensul ordinaţiunilor, sunt obligaţĭ a funcţiona şi ḑiua şi nóptea.

Matriculatorii pot sĕ citeze, sub pedépsă, pe orĭ-şi cine înaintea lor, şi pot se-i asculte. Afară de matriculă trebue se se facă şi o copiă pentru archiva comitatului.

Titlul de „förendi" este a-se indica la fiă-care nou născut, cel de „nemes" numa la dorinţă.

Nu se pot primi încunosciinţărĭ despre casurĭ de nascerĭ, decese, decât dela persóne trecute de 7 anĭ. Se lasă însĕ la buna judecată a matriculatorului, ca sĕ constate capabilitatea morală a persónei, care face încunosciinţare cutărui cas de nascere, deces etc. Aşa d. e., décă un băiat de 7 anĭ merge la matriculator şi-l anunţă, că: „aḑĭ nópte mama a cumpărat pe tărîţe un copil", atuncĭ în casul acesta matriculatorului 'i stă în drept de-a trage la îndoială capabilitatea psichologică a respectivei persóne trecute peste etatea de 7 anĭ.

Dér statul nu şi-a uitat nicĭ de timbru. Pe estrasele matriculare trebue sĕ se pună timbru de 1 coróna séu 50 cr.

Casul de nascere este dator a-l aduce la cunoscinţa respectivului conducĕtor de matricule: tatăl, mama, móşa, medicul, c'un cuvênt toţĭ aceia, carĭ au fost de faţă la nascere, chiar şi stăpânul casei.

Timpul în matricule se împarte în douĕ zone: înainte şi după améḑĭ. Se póte scrie „12 óre la améḑĭ", ér alt-fel trebue sĕ se scrie séu „înainte de améḑĭ" séu „după améḑĭ". Espresiunea „meḑul nopţii" nu se póte întrebuinţa, ea trebue esprimată prin „12 óre după améḑĭ". Aşa déră, din punct de vedere al imatriculării, întrégă viéţa nóstră decurge „înainte şi după améḑĭ".

Acum ceva interesant din legea despre căsĕtoria civilă. In cas de mórte séu de despărţire de bărbat, femeia numai peste 10 lunĭ póte publica mórtea, séu căsĕtoria ei nouă. Astfel déră femeile sunt condamnate la *doliu oficios*, afară de casul, décă în decursul acestor ḑece lunĭ a avut o nascere. Nu se póte publica căsĕtoria persónelor sub vêrsta de 12 anĭ. Bărbatul sub 18 anĭ şi femeia sub 16 anĭ pot păşi la căsĕtoriă numai cu permisiunea ministrului de justiţie. Afară de publicare, séu de vestire, numai în douĕ casurĭ se póte încheia căsĕtoria: 1) Prin dispensare dela ministrul de interne, séu dela primul funcţionar administrativ şi 2) Décă încheierea căsĕtoriei este urgitată prin un morb, ce ameninţă cu mórte.

De obiceiu dela vestire până la încheierea căsĕtoriei trebue sĕ trécă 3 ḑile.

întru formarea societăţii, pe care o administră un an întreg. Ei îi urmă, ca Preşedintă, Maria Rózsa.

Acéstă relaţiune cuprinsă în nota dela sfîrşitul broşurei, trebue sĕ o considerăm óre-cum ca oficială, de vreme ce mai departe cetim:

„Deputaţiunea administrativă a fondului naţional şcolar de ritul greco-neunit, îşĭ face o plăcută datorie, de a aduce la cunoscinţa celor-lalte comunităţĭ de acest rit, întreprinderea generósă a femeilor din Pesta de naţiune română şi a esprima în public mulţumirea sa pentru un sacrificiu atât de laudabil adus trebuinţelor şcólei".

Apoi face cunoscut numele femeilor, carĭ compun societatea. Ele sunt: Maria Rózsa, Helena Grabovszki, Chatharina Gyika nobilă de Dezsánfalva, Pelagia Papakoszta, Juliana Pometa, Maria Derra născută nobilă de Zettiry, Maria Nikolics (Preşedintă actuală), Catharina Grabovzski, Irene Rajkovics, Juliana Iankovics, Elisabeth Koischor, Sophia Argiry născută Baronésa de Horváth, Rosalia Fejérváry, Pelagia Manno, Sophia Vitály, Anastasia Petrovics, Anna Keptenár, Juliana Sterio Zyssy, Maria Dócso, Elisabeth Mutovszky, Maria Schuljovszky, Dionysia Vitály, Elisabeth Lemberg, Helena Macsinka, Maria Alexovics, Johana Theodorovic (soţia preotului român de acolo), Elisabeth Czvijan, Anna Malagetz, Catharina Lepora, Catharina Csaprázy, Sophia Matso. Mai în urmă a aderat la acéstă societate şi Maria nobilă de Püspöky din Oradea-Mare.

In fine Deputaţiunea încheiă astfel relaţiunea sa:

„Fie ca această esemplară predilecţiune pentru cultura şi fericirea naţională, sĕ găséscă trecere şi imitaţiune şi pre lângă alte femei cu gândurĭ bune din numeroasele comunităţĭ ale acestui rit! Fie ca multe dintre ele sĕ adereze cu zel şi statornicie, la acea societate, cu nobil scop, şi astfel sĕ-şĭ câştige merite la recunosciinţa şi cultura naţională".

Cât va fi funcţionat acéstă societate, nu scim. In ce privesce întemeierea ei, este sigur, că ea s'a întêmplat cu doi anĭ cel puţin înainte de publicarea relaţiunii amintite în Ofner Zeitung din 1817. Lucrul se póte vedé uşor după Presidentele, carĭ au condus'o. Aşa avem în anul I societar Preşedintă pe Elena Grabovszky, în al II pe Maria Rózsa, şi în 1817 pe Maria Nikolics. Tóte aceste societare erau Românce macedonene, şi credem de datoriă a revela frumósa lor conlucrare la opera cea mare a Românismului. Nu e mai puţin adevĕrat, că în timpurile acelea s'a născut aci un puternic curent naţional, care, prin tipăriturĭ pe de o parte, ér pe de-alta prin călĕtoriile, ce boerii şi negustorii ţĕrilor românescĭ făceau în capitala Ungariei, a contribuit în mare mĕsură la redeşteptarea némului românesc. Multă vreme Buda a fost pentru Principatele Dunărene legătura de unire cu ţĕrile cultivate ale apusului. Şi în tipografiile de aci se editau o mulţime de cărţĭ românescĭ, carĭ se desfăceau în ţĕrile române.

Un semn îmbucurător ne întêmpină la începutul secolului al XIX: trebuinţa, ce simte Românul de a scrie istoria trecutului sĕu şi a o face obşteşte cunoscută. Se sciu şi sunt apreciate după drépta lor valóre silinţele lui Şincai şi Petru Maior în acest sens.

Pornind din aceeaşĭ necesitate, au căutat şi Românii Macedonenĭ din Pesta se-şĭ afirme naţionalitatea lor una şi nedespărţită de a Românilor din Dacia Traiană. Ast-fel între altele aflăm o încercare istorică a unui George Munteanu (Montan), care tipăresce în 1819 o broşură de VIII+29 pagine, întitulată: Scurtă istoriă a naţiunei române din Dacia şi Macedonia*).

Lucrarea în sine n'are nicĭ o însemnătate, dér lista de la fine a celor, carĭ au ajutat la tipărirea cărţii, ne dă o ideiă asupra persónelor, ce alcătuiau eforia fondului scolar greco-orintal şi asupra unor Românĭ Macedonenĭ din Buda şi Pesta.

ıată acéstă listă numai în părţile, carĭ ne interesézä pe noi:

„Insemnare de binefăcĕtorii protectorĭ, carĭ cu zel patriotic pentru promovarea culturei naţionale au încurajat edarea acestui opuscul prin sprijinul lor generos":

Consilierul Uroş Ştefan de Nestorovitz, Inspector suprem al scólelor naţionale greco-neunite din Ungaria, Directorul preparandielor din Arad şi Zombor (St. Andrei) şi Vice Preşedintele Deputaţiunei (Eforiei) fondului scolar... din Buda.

George de Petrovicĭ, Advocat, Directorul scólelor naţionale greco-neunite din Buda,... şi Asesor în eforiă.

*) Kurzgefasste Geschichte der Wlachischen Nazion in Dacien und Macedonien, Vom Georg Montan, Gedruckt bey Franz Joseph Patzko 1819.

SCIRILE ḌILEI.

— 22 Iunie.

„Brênele“ noului soiu de „preoţĭ“. Cetim în „Hazánk“ de aḍĭ, că ministrul de interne Perczel şi-a sfărmat mult capul cu felul cum sĕ fiă „brênele“ noului soiu de „preoţĭ“ după tipicul lui Wekerle-Csáky-Bánffy. După multă svêrcolire în drépta şi în stânga, ministrul a stabilit cu croitorul *Spitz* Bernát din Budapesta forma şi estensiune nouelor „brêne“, adecă a eşarpelor tricolore maghiarĭ, ce au sĕ le pórte conducĕtorii de matricule, când încheiă căsĕtoria. Ele vor consta din o lată fundă tricoloră maghiară, care se sfîrşesce într'un ciucur. De sigur, că d-l Perczel va fi resuflat odată uşurat şi cu suflet liniştit va merge la vilijeatură, mândru de începutul marei „epoce“ a reformelor bisericescĭ — păgâne.

—o—

Nou consilier ministerial. Monarchul, ḍice „*Magyarország*“, a numit pe fişpanul br. Gabriel *Apor* din comitatul Têrnaveimarĭ, consilier ministerial în ministeriul a latere.

—o—

Noi conţĭ şi baronĭ. Aceea-şĭ fóiă aduce scirea, că afară de cei 4 magnaţĭ, numiţĭ în urmă, Majestatea sa va numi, la propunerea lui Bánffy, încă *3 prinţĭ* şi o grămadă de *conţĭ* şi *baronĭ.* Prinţii vor fi numiţĭ din membri familiilor Karolyi, Andrássy şi Festetich.

—o—

Reducerea percentelor legale. Cu 1 Iulie n. c. a întrat în vigóre legea, prin care percentele legale după capitalele neplătite la timp, se reduc dela 6 la 5. Legea acésta se referă la casurile, când cine-va a perdut un proces, prin care este osêndit sĕ plătéscă cui-va un capital împreună cu percentele de întârḍiare dela timpul folosirei, sĕu împrumutărei acelui capital. După noua lege, judecătoriile vor socoti aceste percente de întârḍiare cu 5 la sută, ér nu cu 6, cum a fost până acum. De óre-ce însĕ noua lege se refere nu numai la datoriile private, ci şi la cele publice, prin ea vor avé un avantagiu şi contribuabilii, carĭ după darea neplătită la termin, în loc de 6, vor avé sĕ plătéscă în viitor numai 5 la sută percente de întârḍiare.

—o—

Furt în Ploeştĭ. „Timpul“ scrie, că un furt îndrăsneţ s'a comis alaltă-ierĭ nópte la Ploeştĭ. Nisce făcĕtorĭ de rele, întroducêndu-se în prăvălia d-lui *Duţu R. Panţu*, au spart casa de fier şi au furat tot ce au găsit într'ênsa, şi anume: *100,000 lei* în 39 hârtii a câte 1000 lei şi restul în hârtii de câte 100 lei. D-l Mladoveanu, primul procuror al tribunalului Prahova, îndată ce a fost pus în cunoscinţa acestui îndrăsneţ furt, a telegrafiat poliţiei capitalei sĕ cerceteze, de óre-ce se bănuesce, că ar fi amestecaţĭ şi doi cunoscuţĭ spărgĕtorĭ din Bucurescĭ. De şi până acum hoţii nu sunt prinşĭ, justiţia se crede a fi pe urmele lor.

—o—

Bismarck bolnav. Din Friedrichsruhe se telegrafiéză, că principele Bismarck se află greu bolnav. Lipsa de apetit e totală. Cei din jurul bĕtrânului ex-cancelor nu au marĭ speranţe la viéţa lui. O scire telegrafică din Hamburg ḍice, că la sfatul medicului, Bismarck, de va mai trăi, va pleca la Gastin înainte de August.

—o—

Un oraş în flăcărĭ. Din Lemberg se telegrafiéză, că oraşul Glinihany din Galiţia, stă în flacărĭ de alaltă-ierĭ. Oraşul intern a ars total. Mai multe sute de familii au rĕmas fără scut.

—o—

1. *Un mijloc de casă ieftin.* Pentru regularea şi conservarea unei mistuiri bune se recomandă cunoscutele prafurĭ Seidlitz ale lu Moll. Cutii originale 1 fl. bucata. Se póte căpăta dilnic pri poştă de către farmacistul A. Moll, liferentul curţii din Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provincia sĕ se ceră preparatul lui Moll provĕdut cu marca de contravenţie

Atentat asupra unui profesor român. Fóia ungurésca „Szabadság“ dela Oradea-mare comunică următórea scire:

La *Beiuş*, după terminarea esamenului de maturitate dela gimnasiul român gr. cat. de-acolo, steteau înaintea institutului comisarul ministerial dr. Finaly Henrik profesor universitar în Cluşiu, directorul suprem Nátafalussy Kornél, comisarul episcopesc Paul Vela canonic gr. cat. şi profesorii gimnasialĭ Vasile Stefanica şi Dr. Florian Stan.

Pe când aceştia conversau împreună, de-odată se aruncă între ei *învĕţătorul reformat Szabo Kalman din Beiuş şi, fără de-a ḍice un singur cuvênt, dete profesorului Florian Stan mai multe loviturĭ puternice cu bâta peste cap.*

In urma loviturilor, profesorului îi căḍù pălăria de pe cap şi, plecându-se s'o ridice, sĕlbatecul atentator într'aceea *din nou se aruncă asupra lui şi-i trase încă câte-va loviturĭ cu bâta peste cap, aşa că profesorul a suferit grele vătĕmărĭ.* Apoi se depărtă cu cuvintele (rostite în limba maghiară): „*Bitangule, mişelule,* **Valah de nimic,** *mi-ai oborît copilul, czine mintye*“, şi alte asemenĭ cuvinte vătĕmătóre de onóre. Profesorul vătĕmat, numai decât a făcut arătare la judecătoriă, cum şi la autorităţile confesionale ale bestialului dascăl unguresc, ér comisarul ministerial Finaly a raportat despre acest cas la ministeriu.

Scirea acésta o aduce şi fóia ungurésca „Nagyvárad“, care ḍice, că pe dascălul ungur îl chiamă *Szentjobi* Kálman, ér nu Szabo Kalman, adăugênd, că pricina înfuriărei acestuia a fost faptul, că d-l profesor Dr. Stan, a dat fiiului sĕu o secundă din *caligrafiă.*

Ei bine acest ne mai pomenit scandal, s'a întêmplat în piéţa publică şi nu s'au aflat la Beiuş nicĭ un gendarm, orĭ poliţiştĭ, carĭ pe periculosul atentator sĕ-l fi închis imediat. Al doilea, trebue sĕ constatăm, că dascălul ungur şĭ-a manifestat şi în acéstă furiă ura sa de rassă faţă cu un „*Valah*“. Incuragiat de privilegiile, de carĭ se bucură astăḍĭ elementele jidanomaghiare faţă de Românĭ, dascălul ungur îşĭ va fi cugetat, că atentatul sĕu asupra unui profesor „valah“ va fi privit drept merit din partea mai marilor sĕi şi a societăţii maghiare în genere.

Ětă aceste sunt resultatele, ce le produce sistematica propagare a urei de rassă faţă cu Românii.

Ce s'ar fi întêmplat óre, décă un asemenea cas s'ar fi ivit din partea unui învĕţător român? De sigur s'ar fi pornit imediat cercetărĭ în contra şcólei şi a superiorilor sĕi confesionalĭ, ér atentatorul ar fi fost numai decât escortat între baionete.

Călĕtorii prin Ardeal.

Făgăraş, 30 Iunie n. 1895.

Tótă lumea scie, că Ţéra Oltului este locuită de Românĭ băştinaşĭ din timpurile cele mai vechĭ. Aicĭ poporul român locuesce mai în massă, ca orĭ unde. Singurul centru mai de ceva este Făgăraşul, care însĕ, durere, aşa este de strein şi de puţin românesc, încât nicĭ n'ai crede, că el e capitala unui comitat curat român.

Făgăraşul are vre-o 6000 locuitorĭ, între carĭ sunt Românĭ peste 2200. Sunt familii distinse, proprietarĭ aleşĭ, dér inteligenţa de aicĭ este mai desbinată dóră ca orĭ şi unde. Dovadă împrejurarea tristă, că orĭ de câte-orĭ se începe ceva românesc, se gată cu fiasco. Este o petrecere română, ne copleşesc Jidanii şi alţii, carĭ îşĭ bat joc în orĭ-ce moment de noi. In adunarea municipală Românii sunt în maioritate, şi totu-şĭ lucrurile decurg atât de slab, încât omului îi stă mintea în loc.

Românii din centru sunt desbinaţĭ, cei din jur sunt indolenţĭ. Unii, ca: Hersényi (Hersean), Kerestinyi (Cristian), Kapocsányi (Căpucean), Bozdogi (Buzdughină), Boer etc. etc. au lăcomit la blidul cu linte şi acum sunt cei mai turbaţĭ „patrioţĭ;“ alţii din cărturarii dela sate voesc sĕ le apuce drumul. Cum s'a putut ajunge la acéstă deplorabilă stare în Făgăraş, singur Dumneḍeu scie.

Aicĭ se fac cele mai marĭ isprăvĭ antiromâne; de aicĭ se pornesce góna contra Românilor din comitat şi noi ne visăm visul ḍilei de mâne.

Décă cine-va constată aceste apariţiunĭ dureróse între făgărăşenĭ, pune fiescecare vina pe altul.

Viéţa românéscă în vechia locuinţă a voevoḍilor Negreştĭ, e zero. Dovadă şi cele douĕ reuniunĭ de femei, una greco-catol. şi alta greco-orientală, carĭ deşi vechĭ de anĭ, mai că nu le mai auḍim nicĭ de nume, cu atât mai puţin de vre-o ispravă de dai Dómne!

Am âmblat trei sĕrĭ de-arêndul pe promenadă, şi prin mulţimea preumblătorilor am auḍit vorbind românesce numai douĕ persóne! Nimic românesc, nimic naţional. Nicĭ o firmă de român (afară de una, care jócă rola lui Juda şi care este a Jidanului Schul pe sub mână), nicĭ un rotar, băcan, orĭ vre-un păpucar român; Românii de aicĭ cumpĕră oţĕt, ca sĕ-şĭ facă zamă, dela Jidanĭ, şi Jidanii mănâncă de pe cóstele Românilor carne friptă!

Aicĭ e residenţa unui renumit Popa Radu Aron, care a cutezat sĕ numéscă Făgăraşul „comitat de model!“

Este aicĭ şi o societate de diletanţĭ românĭ, care după anĭ de-arêndul s'a treḍit din somn la anul nou 1895 cu faimosul d-n Şenchea în frunte, ca preşedinte. Acest onorabil s'a făcut renumit din anul trecut, când a tipărit invitările la petrecerea dată de studenţii din Braşov în limba maghiară, prin ce a causat un scandal pentru toţĭ, ér pentru următorii studenţĭ disgust de-a se mai apropia de Făgăraş. Preşedinte de diletanţĭ şi asesor la sedria orfanală în Făgăraş!!

Aferim, acest domn *român* se teme a asculta o melodiă română din musica ţiganilor, şi cu tóte acestea e preşedintele unei societăţĭ române de diletanţĭ. Şi aşa ceva e posibil în Făgăraş!

Mai am încă multe de spus despre acest loc renumit, ca patria lui „dummer Kerl“, a căror revelare însĕ o las pe mai târḍiu. **M.**

Scirĭ telegrafice.

Viena, 4 Iulie. In şedinţa de erĭ a camerei *Dr. Lueger* a atacat vehement *dualismul* şi în genere pe *jidanomaghiarĭ.* Ministrul conte Kielmannsegg a declarat, că guvernul se simte dator a susţiné amicabilele relaţii cu guvernul maghiar. Sczepanowski combătù pe Lueger susţiind, că Ungaria e tare, ér Austria divisată.

Viena, 4 Iulie. Din Berlin vine scirea, că marile puterĭ au admoniat pe guvernul bulgar, ca sĕ nu aţîţe cestiunea macedonénă.

Belgrad, 4 Iulie. Ministeriul Christicĭ şi-a dat dimisiunea.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Michail de Witkovits, Advocatul eforiei fondului scolar.

De Berits, grefierul eforiei.

Naum de Petrovitz, Cassierul-perceptor al scólelor naţionale din Regatul Ungariei.

Paul Nedoklanszky, Cancelistul jurat al eforiei.

Ioan Theodorovits, preotul greco-neunit din Pesta şi Asesor în Consistoriul din Buda.

Ioan Witkovits „
George Margo „
Ioan Emanuel Gyika de Désanfalva.

Ignat Stankovits, cetăţén în Pesta şi Asesorul eforiei administrative a fondului scólelor din partea stării civile şi negustorescĭ a Iliriei.

Atanasie Grabovszky, al doilea Preşedinte al corporaţiunii negustorescĭ, primul Epitrop al bisericii greco române neunite şi Asesorul eforiei din partea cetăţenilor şi negustorilor Românĭ.

Nicolae Rózsa, Asesorul eforiei din partea cetăţenilor şi negustorilor Românĭ.

Naum Derra, cetăţén şi negustor.

Atanasie Pulievits, cetăţén şi Epitrop scolar.

George Lazar „ „
Alesandru Lepora „ „
Anastasie Ziko „ „

Dintre negustorii românĭ din Pesta au subscris următorii:

Ştefan Vitali, Naum Zembo, Naum Argiri, Constantin Argiri, Ioan Papa Costa, Nicolae Jancovits, Constantin Grabovzsky, Ioan Raikovits, Sterie Fardi, Ioan Baráty, Atanasie Scutari, George Macso, Anastasie Derra, George Vitali, George Czikó, Sebastian Oekonom, Naum Mutso, Nicolae Malagets, Michail Csancsafy, Naum Gyon, Toma Kuischor, Constantin Derra, Stamo Pometa, Stoian Hagy-Petrovits, Naum, Bujukly, Petre Kazakovits, Dimitrie Mussiko, Constantin Lazar, Michail Dritska comptabil, Constantin Csaprazy, Michail Constantin, fraţii Gutta, Dimitrie Georgievits, Teodor Muty, Michail Sedsiny.

Etă acum şi „numele vĕduvelor şi negustoreselor, carĭ s'au prenumerat pentru promovarea culturei naţiunei românescĭ“:

Iuliana Pometa, Elisabeta Mutovsky, Maria Schuliovsky, Elisabeta Kuischor, Ana Keptenar, Maria Alexovits şi Anastasia Wulpe (un nume, pe care nu-l aflăm în şirul societarelor).

Din Buda au subscris:

George Csappa, Dimitrie Csappa, Dimitrie Bandy, Michail Pulja, Dimitrie Diamandi Kuzaku, Zacharia Karkaleky librar-editor românesc pe lângă imprimeria Universităţii din Buda, Ioan Bozda director scolar în Buda şi negustor la Balassa-Gyarmath.

Din cele relatate se vede, că colonia macedonénă din Pesta se ocupa esclusiv cu comerciul. Intre numele citate găsim multe, carĭ şi-au creat titlurĭ neperitóre la recunoscinţa Românilor prin sentimentele lor frumóse patriotice şi prin ajutorul, ce au dat la propăşirea culturei naţionale. Aşa, sub acest raport, sunt destul de cunoscute familiile Mutovschi, Muciu, Economu. Dér dintre tóte, aceea, care s'a distins mai mult, este fără îndoială familia Grabovschi,*) care a numĕrat mulţĭ şi însemnaţĭ membri. Cel mai înfocat însĕ pentru binele naţiunei române era unchiul Mitropolitului Andrei Şaguna, Atanasie Grabovschi. „El ducea o casă deschisă, şi sta în relaţiunĭ amicale cu persóne înalte: cu episcopii, cu aristocraţii din Pesta şi cu boerii din Bucurescĭ, între carĭ cu deosebire familia Golescilor**)“.

In colecţiunile Academiei Române se află o broşură manuscrisă de 5 pagine. Este o odă în acrostich dedicată lui Atanasie Gabrovschi de ḍiua sa onomastică, 18 Ianuarie 1824. Pe pagina a doua se cetesce ca motto: „Fieşte-căruia după faptele sale“. Literile dela începutul versurilor cetite de sus în jos ne dau numele autorului: „Ştefan Popovicĭ Ivaţetor Romanesc î Pesta“ şi numele sĕrbătoritului Maecenas al Românilor: „Domnule Athanasie Grabovsci de Apadia“.

Autorul îl numesce patronul Românilor şi Sêrbilor, şi arată cum în anul 1815 a dat îmbrăcăminte la cei 12 învĕţăcei din scóla preparatóre dela Sânt-Andrei (Zombor), cum a îngrijit de biserica şi de scóla românéscă din Pesta şi cum, pentru tóte aceste şi alte merite, Curtea Imperială l'a făcut nobil de Apadia.

---

*) Nume format dela localitatea Grabova din Macedonia. Sufixul patronimic-„ski“ se datoresce póte faptului, că acéstă familiă va fi emigrat mai întâi în părţile Poloniei. Acelaşĭ lucru se póte ḍice şi despre familia Mutovschi. Ce e mai mult, între societarele din Pesta găsim numele de Elisabeta Lemberg, probabil după localitatea unde se aşeḍase acéstă familiă.

**) Popea (Nicolau), Archiepiscopul şi Metropolitul Andreiu Baron de Şaguna. Sibiiu 1879. Pag. 21.

Foulard-Seide 60 kr.
bis fl. 3.35 p. Met. — japanesische, chinesische etc. in den neuesten Dessins und Farben, sowie schwarze, weiße und farbige **Henneberg-Seide** von 35 kr. bis fl. 14.65 p. Met. — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca 240 versch. Qual. und 2000 verschid. Farben, Dessins etc.). **Porto- und steuerfrei ins Haus.** — Muster umgebend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz.

Seiden-Fabriken G. Henneberg
2 (k. u. k. Hofl.), **Zürich.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Iulie 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.15
Renta de coróne ung. 4%	99.60
Impr. căil. fer. ung. in aur 4½%	125.85
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	102.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	123.—
Bonuri rurale ungare 4%	98.35
Bonuri rurale croate-slavone	98.75
Imprum. ung. cu premii	158.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	146.50
Renta de hârtie austr.	101.20
Renta de argint austr.	101 50
Renta de aur austr.	123.90
Losurĭ din 1860	157.—
Acții de ale Băncei austro ungară.	1079.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	489.75
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	406.80
Napoleondorĭ	9.62
Mărcĭ imperiale germane	59.37½
London vista	121.20
Paris vista	48.12½
Rente de corône austr. 4%	100.50
Note italiene	46.12½

Cursul pieței Brașov.

Din 3 Iulie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.56	Vênd.	9.58
Argint român.	Cump.	9.52	Vênd.	9.59
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.60	Vênd.	9.62
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65

Avis.

Subscrisa are onórea a avisa On. Public, că **negoțu cu turte,** ce există de mai mulțĭ anĭ în Brașovul vechiu str. Lungș Nr. 3, cu mórtea bărbatului meu **nu sufere nicĭ o schimbare, și îl voi continua ca și până acuma.**

Tot-odată rog. pe On. Public a mĕ onora cu cercetare și comande numĕróse, care le voi esecuta spre deplină mulțămire.

Cu tótă stima:

736,1—6 **Fritzi Herter.**

Prafurile-Seidlitz ale lui **Moll**

Veritabile numai, decă fiăcare cutiă este provĕdută cu marca de apĕrare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectulŭ de lecuire durabilă alŭ Prafurilorŭ-Seidlitz de A. Moll în contra greutățilorŭ celorŭ mai cerbicóse la **stomachŭ și pântece,** în contra cârceilorŭ și acrelei la stomachŭ, **constipațiunei cronice,** suferinței de ficatŭ, **congestiunei de sânge,** haemorhoidelorŭ și a celorŭ mai diferite **bóle femeescĭ** a luatŭ acestŭ medicamentŭ de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce.—**Prețulŭ unei cutiioriginale sigilate 1 fl. v. a.**

Falsificațiile se vorŭ urmări pe cale judecătorĕscă.

Franzbranntwein și **sare** a lui **Moll.**

Veritabilŭ numai, decă fiecare sticlă este provĕdută cu marca de scutire și cu plumbulŭ lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ulŭ și sarea este fórte bine cunoscută ca unŭ **remediu poporalŭ** cu deosebire prin trasŭ (frotatŭ) alină durerile de **șoldină și reumatismŭ** și a altorŭ urmărĭ de recélă. **Prețulŭ unei sticle-originale plumbate 90 cr.**

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe basa de natron Acid-salicilicŭ)

La întrebuințarea dilnică, cu deosebire importantă pentru copii de orĭ-ce etate și adulțĭ, asigurĕză acéstă apă de gură conservarea sănetósă și mai departe a dințilorŭ. **Prețulŭ sticlei provĕdute cu marca de apĕrare a lui A. Moll 60 cr.**

Trimiterea principală prin

Farmacistulŭ A. MOLL,
c. și r. furnisorŭ alŭ curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuĕză dilnicŭ prin rambursă postală.

La deposite sĕ se cĕră **anumitŭ** *preparatele provĕdute cu iscălitura și marca de apĕrare a lui A. MOLL.*

Deposite în Brașovŭ: la d-nii farmaciștĭ **Ferd. Jekelius, Victorŭ Roth, Fr. Kellemen** și **Ed. Kugler,** engros la **D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.** 22—52.

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Tr. accelerat: 5 óre 07 m. diminéța.
Trenul de persóne: 8 óre diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Brașov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după amédĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: 10 óre 19 minute séra.

3. Dela Zĕrnesci la Brașov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 21 min. diminéța.
Trenul mixt: 1 óră 14 min. după am.
Trenul mixt: 8 óre 16 min. séra.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.

Trenul mixt: 8 óre 20 min. dimin.
Trenul de persóne: 1 óră 46 m. d. am.
Trenul mixt: 7 óre 12 min. séra.

5. Dela Sinaia la Brașov*)

Trenul de persóne 7 óre 40 m. dim.

Plecarea trenurilor din Braș.

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Brașov la Bucuresci:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: 5 óre 14 m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Brașov la Zĕrnesci. (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 9 óre 5 min. diminéța.
„ „ 5 „ 13 m. după am.
Trenul mixt: 9 óre 30 min. séra.

4. Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.

Trenul de persóne: 3 óre 5 după am.
Trenul mixt: 8 óre 50 minute dimin.
Trenul mixt: 5 óre 20 min. dimin.

5. Dela Brașov la Sinaia*)

Trenul de persóne 6 óre 40 min. séra.

*) Acest tren circulĕză numai Joia, Dumineca și la sĕrbătorĭ.

Giro-Conto la banca Austro-Ungară. | Telefon Nr. 18. | Cec-Conto la postă nr. 969. | Giro-Conto la banca imp. germană.

Casa de bancă
JACOB L. ADLER,
Brașov. Piața mare Nr. 1. Sibiiu.

Revisuire gratis a efectelorŭ și losurĭ supuse sortirei.

cumpĕră și vinde monede, hârtii de valóre, devise după cursul dilei cel mai mare — respective cel mai mic;
rĕscumpĕră fără nicĭ o detragere tot feliul de cupóne;
scontĕză polițe comerciale indigene și streine cu înlesnire și cu o dobândă culantă;
efectuĕză **încassărĭ de polițe,** asignațiĭ, recipise, pe tóte piețele Europei, cum și transoceane;
acórdă **avansurĭ** pe hârtii de valóre, losurĭ, monede până la 90%;
predă **asignații** pentru orĭ și care piață comercială internă și externă fórte ieftin, asignațiile destinate pentru Budapesta și Viena franco fără spese;
primesce **depunerĭ de bancă spre fructificare** în conto-corent și bonifică după învoire până la 5% netto dobândă;
recomandă pentru **plasarea de capitale** scrisurile fonciare cu 5%. Premie ale băncei comerciale ungare, asemenea scrisurĭ fonciare 5% ale „Albinei“, institut de credit și economii, precum și scrisurĭ fonciare urbane și rurale din România, care după cursurile de astădĭ aduc 5¾ interese;
asigură fórte ieftin **orĭ și ce losurĭ** la sorțirĭ cu câștigul cel mai mic, contra diferenții cursului. Comunică informații și sfaturĭ consciențióse specialiste prin corespondență.

Promesse la tragere-sortire.

649,12 · 50.

TIPOGRAFIA
A. Mureșianu
Brașovŭ, Têrgulŭ Inului Nr. 30.

Acestŭ stabilimentŭ este provĕdutŭ cu cele mai bune mijlóce tehnice și fiindŭ bine asortatŭ cu totŭ felulŭ de caractere de litere din cele mai moderne este pusŭ în posițiune de a puté esecuta **orĭ-ce comande** cu promptitudine și acuratéță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în aurŭ, argintŭ și colorĭ.	REGISTRE și IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciurĭ.
CĂRȚĬ DE SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	BILANȚURĬ.
STATUTE.	*Compturĭ, Adrese, Circulare, Scrisorĭ.*
FOI PERIODICE.	*Couverte, in totă mărimea.*
BILETE DE VISITĂ diferite formate.	TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURĬ și RESTAURANTE.*
PROGRAME ELEGANTE.	PREȚURĬ-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ după dorință și în colorĭ.	BILETE DE INMORMÊNTARĬ.
ANUNȚURĬ.	

Comandele eventuale se primescŭ **în biuroulŭ tipografiei, Brașovŭ Têrgulŭ Inuluĭ Nr. 30, etagiulŭ I,** cătră stradă. — **Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugămŭ a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.

Avis!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reînoi orĭ și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei lunĭ.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“